

„Mintea noastră nu poate concepe cum un om micuț și singur poate doborî un colos în mijlocul limuzinelor sale, a legiunilor sale, a mulțimilor sale, a agenților săi de pază. Dacă o asemenea nonentitate a distrus conducătorul celei mai puternice națiuni de pe fața pământului, înseamnă că ne-a înghițit o lume a disproporțiilor și că trăim într-un univers absurd.“

NORMAN MAILER

„Dacă există dragoste, semnele de vărsat de vânt sunt frumoase ca niște gropițe în obraji.“

PROVERB JAPONEZ

Dansul este viață.

22.11.'63

Niciodată n-am fost ceea ce se cheamă un plângăcios.

Fosta mea soție mi-a spus că principalul motiv pentru care mă părăsește e lipsa mea de „dispoziție emoțională“ (de parcă individul pe care îl cunoscuse la întrunirile Alcoolicilor Anonimi n-ar fi avut nicio legătură). Christy zicea că m-ar fi putut ierta că nu am plâns la înmormântarea tatălui ei; îl cunoșteam doar de șase ani și nu aveam cum să înțeleg ce om minunat și generos fusese (și îmi dădea drept exemplu Mustangul decapotabil pe care i-l dăruise când a absolvit liceul). Dar, apoi, când nu am plâns nici la înmormântarea propriilor mei părinți, care au murit la distanță de doi ani unul de celălalt – tata de cancer la stomac, iar mama secerată de infarct când se plimba pe o plajă din Florida –, a început să înțeleagă chestia cu „lipsa mea de dispoziție afectivă“. Eram „incapabil să-mi simt emoțiile“, cum se spune în limbajul AA.

– Nu ți-am văzut *niciodată* nicio lacrimă, mi-a spus pe tonul rece pe care oamenii îl folosesc atunci când enunță motivul categoric și final al „rezilierii“ unei relații. Nici măcar atunci când mi-ai zis că ori mă duc la dezalcoolizare, ori mă părăsești.

Discuția asta a avut loc cu vreo șase săptămâni înainte să-și facă bagajele și să se mute cu Mel Thompson în capătul celălalt al orașului. „Love story în campusul AA“ – asta e altă expresie pe care o folosesc la întrunirile alea.

N-am plâns când a plecat. N-am plâns nici când m-am întors în casa micuță cu ipotecă uriașă. Casa în care nu se născuse niciun copil

și nici că se va naște vreunul de-acum încolo. M-am întins pe patul care rămăsese doar al meu, mi-am acoperit ochii cu brațul și am jelit.

Fără lacrimi.

Însă nu sufăr de vreun blocaj emoțional. Christy n-a avut dreptate. Pe la nouă ani, într-o zi când am venit de la școală, mama mă aștepta în pragul ușii. Mi-a spus că Rags, câinele meu, fusese izbit și omorât de un camion care nici măcar nu a oprit. N-am plâns când l-am îngropat, deși tata mi-a zis că nimeni n-o să aibă o părere proastă despre mine, dar am plâns când am aflat. Pe de-o parte pentru că era prima mea întâlnire cu moartea, iar pe de altă parte pentru că era treaba mea să-l îngrop cum trebuie în curtea noastră din spatele casei.

Și am plâns când m-a sunat doctorul mamei și mi-a spus ce se întâmplase în ziua aceea pe plajă.

– Îmi pare rău, dar nu s-a mai putut face nimic. Uneori totul se întâmplă brusc și noi credem că asta e o binecuvântare pentru persoana suferindă.

Atunci Christy nu era acasă – fusese nevoită să rămână la școală pentru o întrevvedere cu mama unui elev care avea oarece nelămuriri referitoare la notele copilului ei – și nu m-a văzut cât am plâns. Căci am plâns. M-am dus în micuța spălătorie din casa noastră, am scos un cearșaf murdar din coșul cu rufe, mi-am îngropat fața în el și am plâns. Nu mult, dar au fost lacrimi. I-aș fi putut povesti mai târziu, dar n-am crezut că ar fi avut vreun rost, pe de-o parte pentru că ar fi zis că cerșesc milă (ăsta nu e un termen AA, dar ar trebui să fie), iar, pe de altă parte, pentru că nu cred că talentul de a hohoti la comandă este una dintre condițiile unei căsătorii reușite.

Acum, că mă gândesc, nici pe tatăl meu nu l-am văzut niciodată plângând; în stare de maximă emoție i se întâmpla doar să scoată câte un oftat prelung sau câteva gemete-gâgâieli șovăielnice, căci William Epping nu știa ce înseamnă să te bați în piept sau să te zgudui de râs. Era genul puternic și tăcut, iar, în cele mai multe cazuri, mama mea avea aceeași atitudine. Așa că, poate chestia asta cu zgârcenia la plâns e ceva genetic. Dar blocat? Incapabil să-mi simt emoțiile? Nu, niciodată n-am fost așa.

În afară de ziua când am primit veștile despre mama, mi-amintesc doar de o singură altă ocazie din viața mea de adult când am plâns; și asta s-a întâmplat când am citit povestirea despre tatăl omului de serviciu. Eram singur în cancelaria de la liceul din Lisbon Falls și corectam eseurile clasei unde predam „engleza pentru adulți“. Auzeam dinspre coridor bufniturile mingilor de baschet, trâmbița anunțând time-out și urletele galeriilor de la meciul dintre fiarele echipelor Greyhounds, de la liceul Lisbon, și Tigers, de la Jay.

Cine poate ști când sau de ce viața îi va atârna de un fir de păr?

Tema pe care o dădusem era „Ziua care mi-a schimbat viața“. Majoritatea compunerilor erau sincere, dar oribile: povești siropoase despre o mătușă cumsecade care a luat în gazdă o adolescentă gravidă, un camarad de armată care a dat sens cuvântului „curaj“, o întâlnire întâmplătoare cu o vedetă (cred că era vorba despre Alex Trebek de la *Riști și câștigi*, sau poate Karl Malden). Cei dintre voi care sunt profesori și au făcut rost de vreo trei-patru mii de dolari în plus pe an predând la o clasă de adulți care vor să-și ia diploma de absolvire a liceului vor înțelege cu siguranță ce vreau să spun când afirm că lecturarea unor asemenea eseuri este o treabă a dracului de demoralizatoare. Notele nu au nicio legătură cu asta sau, cel puțin, pentru mine n-au nicio legătură. Îi treceam pe toți, pentru că niciodată n-am avut vreun elev trecut de majorat care să nu se dea cu fundul de toți pereții doar ca să iasă bine. Dacă scriai ceva, Jake Epping, de la catedra de engleză a liceului Lisbon, îți garanta colacul de salvare. Iar dacă lucrarea mai era și structurată pe paragrafe, primeai cel puțin un 8.

Greu era, însă, că acum pixul cel roșu, nu cuvintele, devenise principala mea unealtă și îl secătuiam de puteri la propriu. Toată afacerea cu corectura eseurilor era al naibii de plictisitoare și îmi reclama întreaga atenție. Dacă ajungi la douăzeci și cinci – treizeci de ani fără să ai idee de ortografie (*noștri*, nu *noștriî*), fără să ai habar când trebuie să scrii cu majuscule (*Casa Albă*, nu *casa albă*) sau fără să știi să alcătuești o propoziție și cu subiect, și cu predicat, atunci, fără doar și poate, n-ai să știi niciodată toate astea. Și totuși, mergem mai departe încercuind vitejește cuvintele scrise greșit din

propoziții ca *Soțul meu ma bătut* sau tăind formele de perfect simplu ale verbelor și înlocuindu-le cu mai mult ca perfectul.

Cu treburi din astea imposibile și obositoare mă ocupam în seara aceea, nu departe de locul unde un alt meci de baschet între licee se îndrepta spre sirena de final, lume fără de sfârșit, amin. Nu la multă vreme după ce Christy ieșise de la dezalcoolizare, mă îndreptam spre casă după ore doar cu speranța că o voi găsi trează (și așa se și întâmpla; începuse să țină la luciditate mai mult decât ținea la propriul bărbat). Îmi amintesc că mă sâcâia o durere de cap, mai mult o jenă, și îmi frecam tâmpilele ca să o împiedic să se transforme într-o adevărată migrenă. Îmi mai aduc aminte și că mă gândeam: *Încă trei lucrări, doar trei, și o să pot pleca acasă, unde o să-mi fac o cană cu ciocolată fierbinte și o să mă cufund în romanul lui John Irving, fără să mă mai gândesc nici măcar o clipă la eseurile astea sincere, dar scrise ca vai de steaua lor.*

Nici viori n-au susurat, nici sonerii de alarmă nu mi-au perforat timpanele când am luat lucrarea omului de serviciu din teancul de eseuri și am așezat-o pe birou, în fața mea; niciun semn că viața mea neînsemnată avea să se schimbe. Dar nu avem de unde ști, nu? Viața ți se poate schimba cât ai bate din palme.

Scrisese cu un pix cu gel ieftin care pătase cele cinci pagini. Caligrafia era un fel de mâzgălitură ondulată, dar lizibilă, și probabil că apăsase foarte tare, căci cuvintele parcă erau gravate pe foile rupte; dacă mi-aș fi închis ochii și mi-aș fi trecut vârful degetelor pe spatele paginilor, ar fi fost ca și cum aș fi citit în Braille. Și la capătul fiecărui g mic făcuse câte un cârlionț. Toate aceste detalii îmi revin în memorie cu o claritate aparte.

Mi-amintesc și cum începea compunerea. Cuvânt cu cuvânt.

Na fost o zi a fost o noapte. Noaptea care mia schimbat viața a fost noaptea când taica a omorâto pe mama și doi frați și mia făcut rău tare mie. Ia făcut rău și lu sora mea, rău că a fost în comă. După trei ani a murit fără să se mai trezească. O chiema Ellen și io o iubeam tare mult. Îi place să culeagă flori și să le pună în veze.

Deja după jumătatea primei pagini, am început să simt înțepături în ochi și am lăsat din mână loialul meu pix roșu. Când am

ajuns la partea unde povestea cum s-a târât sub pat, cu sângele curgându-i în ochi (*aveam sânge și îne gât și era foarte rău la gust*), am început să plâng – ce mândră ar fi fost Christy. Am citit până la capăt, fără să fac o singură corectură, ștergându-mi, în tot acest timp, ochii pentru ca lacrimile să nu păteze paginile care, în mod evident, îl costaseră atât de mult efort. Crezusem oare că era mai încet decât ceilalți din clasă, poate doar un pic peste ceea ce numim „retardat educabil”? Păi, pentru Dumnezeu, chiar exista un motiv, nu? Și mersul șchiopătat putea fi explicat. Era o minune că încă mai trăia. Un bărbat blând, care surâdea în permanență și nu ridica niciodată vocea la copii. Un bărbat blând care a trecut prin iad și se străduia, cu umilință și cu speranță, să obțină diploma de absolvire a liceului. Chiar dacă va rămâne om de serviciu tot restul vieții, un om cu pantaloni militari verzi sau maro care dă cu mătura sau care râcăie guma de mestecat de pe jos cu briceagul păstrat mereu în buzunarul de la spate. Odiñoară poate că ar fi putut să ajungă altceva, dar o singură clipă dintr-o singură noapte îi schimbă radical viața, iar acum nu era decât un bărbat blând, în pantaloni de camuflaj, pe care copiii îl porecliseră Harry Săltărețul.

Așa că am plâns. Cu lacrimi adevărate, lacrimi care vin din adâncul sufletului. Dincolo de coridor, orchestra liceului începuse să intoneze cântecul victoriei – deci gazdele câștigaseră, bravo lor. Mai târziu, Harry și câțiva colegi de-ai lui vor ridica rândurile de bănci și vor curăța mizeriile de sub ele.

Am desenat un 10 mare și roșu pe prima pagină a eseului. L-am privit o clipă sau două și am adăugat și un + mare și roșu. Pentru că lucrarea era bună, pentru că durerea lui stârnise o reacție emoțională în mine, cititorul. Și nu asta trebuie să facă un eseu de nota 10+ ? Să provoace un răspuns?

În ceea ce mă privește, îmi doresc doar ca fosta doamnă Christy Epping să fi avut dreptate. Îmi doresc să fi avut un blocaj emoțional. Pentru că toate cele care au urmat – toate lucrurile oribile – au venit din aceste lacrimi.